

крайцями і Поляками. „За нашу і вашу свободу“ — писали в одушевленню польські газети. Став ся однак факт, котрий мав фатальні наслідства і розкрив всю облуду східно-галицьких Поляків. Рада міста Львова, вложена в Поляків ухвалила вложити півтора мільона корон для польських легіонів, коли против того заявили свій протест Українці, жадаючи відповідної суми на українські помки. Українці домагались також, щоб так названий східний польський легіон, котрий був під впливом партії „Поляків“ і польської нац.-дем. партії і взагалі польські війська — не оперували у Східній Галичині.

Кілька днів пізніше, польські часописи заговорили про українську владу. „Всі зрадники: так москофія, як і Українці! Нема між ними різниці!“ То мало страшний наслідства, а кровю заплавили передовсім селяни. Дюносам не було кінця. Вішали масами невинних селян, без суду, без протестів. Арештовали на право і на ліво. Всі австрійські тюрми заповнені були невинними людьми.

Мимо того однак, що серед таких обставин австрійський ентузіазм значно ослаб, Українці все таки остали вірні Австрії. Чим то пояснити? Тим, що они добре знають, що значить царизм йде виволокти „Поларемну Русь“!

І дійсно. Шайка царських розбійників в руках котрих загинув Східна Галичина, оправдала побоювання Українців. Всі українські товариства: політичні, наукові, культурні і економічні (крім тов. „Дністер“ і „Народна Торговля“) розв'язані. Всі українські часописи заборонені. Всі українські школи замкнені. Губернатор „завойованого краю“ гр. Воронський йдучи указом Валуєва з 1863 р. („не било, не і бить не можеть ніякого українського явля“) і указом з 1876 р. яким заборонено печатати українською мовою в цілій царській імперії, видав розпорядження, силою котрого заважує ся продавати по книгарнях і кіосках, а крім того в бібліотеках книжки на українській мові, коли они не були видані в російській державі.

„Русифікацію завойованого краю, як виразилось Петербурзьке Тел. Агентство, переводять ся успішно.“ Одним ударом знищив царизм політичні, культурні і економічні прибудови і пів мільонного українського народу, вислід тяжкої творчої праці і боротьби за свої права.

3 33-го числа „Соц. Дем.“

Дамян Воронський.

Соціалізм Христа в євангелію від Матея.

Много є в соціалістичним русі таких, котрі називають Христа соціалістом, бо, кажуть вони, його наука є подібною до науки новітнього соціалізму.

На погляд ваять всю відмінність за те, що християнські церкви є ворогами соціалізму і поступу в області наук природних і соціальних, після думки християнських соціалістів то вони не проповідують євангелія в душі Христовій, а в душі прихильним капіталізму і „сильним міра сього.“ Вони кажуть, що Христос був ворогом церкви і держави і віддав своє життя в боротьбі з старою жидівською вірою і з деспотичною римською державою. Як се тверджене є правдивим, то в русі кожного соціаліста повинен бути „Новий Завіт“, а партія сповнить лиш свій обов'язок, як урядово прийме Христа у збір своїх гонимих членів.

Але нім поставимо ся справу під референдум членства, переконаймо ся перше, чи наука Христа дійсно має що спільного зі соціалізмом. Все, що знаємо про Христа і його науку, містять ся в чотирох євангеліях, тому вони є одним жером, з якого мож-

на дістати рішучу відповідь на питання, чи Христос був соціалістом, чи ні.

Сі чотири євангелія не різняться між собою ні змістом, ні основними ідеями, на яких опирається наука Христа.

Різниця яку зустрічаємо у них, дотичить тільки зовнішньої подоби Христового характеру і вказує радше на особисті риси авторів євангелій, чим на самого Христа. Сам Христос не написав нічого; його науку описано аж по його смерті і по доданню до неї приповідок Ісуса Христа. В найстарійшій формі подає нам науку Христову євангеліст Іоанн, прибравши її в одужу людини і жертвенності сотворену з матерії тканої у його власним серці.

Ми шукаючи за соціалістичними ідеями у Христа, переглянемо його науку в оповіданні євангеліста Матея. В тім оповіданні риси характеру Христа змальовано досить вірно з погляду на його загальні переконання і вірування; подробиці його науки ідуть досить рівнобіжно з її головним напрямом і автор не оглажує її не цілком на ній півних особ.

І в тім євангелію від Матея нема ані одної ідеї, яку Христос брав би з соціалістичним розумінням. Правда знаходять ся місця у Матея, що мають соціалі-

стичну подоби, але соціалістичного значіння вони не мають.

Христос після Матея — то релігійний еретик, осудитель нового систему відношен між чоловіком і тайною природи. Віруючи в головні засади жидівської релігії, Христос уявив собі що він є сином сгови, співзвладителем царства небесного, звідки батько послав його на землю, щоб, наче той агітатор еміграційний, намовляв людей покинути любов до своєї вітчизни-землі, а думати тільки про незначну країну за хмарами. При тім був він типом, до якого належать знахарі, ворожбиті і чарівники, що їх зустрічаємо у всіх народів на світі, а найбільше в обдарених буйною фантазією народів західно-південної Азії. У таких людей є дивні, до тепер ще не зрозумілі психічні (душевні) сили, що при їх допомозі можуть робити надзвичайні діла, або так звані чуда.

В природі діють ся всі ці закони, котрі ми називаємо чудесами, нема нічого чудесного. Чудом називають люди явища в природі, що їх бачуть дуже рідко, та не знають від чого і як вони повстали. Вірують також у чуда думані, які будім то стали ся в давних часах, або в далеких краях, та що свідомство очевидців є неможливим. До таких фікційних чудес належить чи не більшість з тих, які, після повісті Матея, творив Христос. Що він сціляв хорих, не уживаючи при тім жадних лікарств — се признає кожний лікар сьогодні і скаже нам, що Христос був психопатом, то є таким лікарем, що може лічити деякі недуги (особливо ті, що походять з нервів) силою своїх власних нервів, покладаючи лиш руки на хворого, щоб думкою або словами виказуючи бажане, щоб хорий одужав. Таких чудотворців знаходимо всюди — між темними верховцями Бескида і між високо освіченими професорами медичних німецьких університетів.

Ся можливість лічити хворих і творити „чуда“ полагала Христоси дуже добре в його бізнесі. Очевидно, що і він сам не розумів звідки в нього ваяла ся така сила і що вона є; назвав її вірою галав, що кожний може збудити в собі таку „віру“ і одним словом переносити гори з місця на місце. (XVII, 20) Своім знахарством робив він величезне вражіння на простім народі і скоро знайшов таких, що увірили в його божество і науку.

Увірив у Христа також Іоанн Христитель, релігійний агітатор, що, подібно як Христос, бунтував народ проти поповіства.

Того Іоана Христителя можна би назвати соціалістом — а іменно з морального погляду. Він виступав проти попів за їх ледаче життя і докоряв Ірода за се, що жив з жінкою брата. Іоанн проповідував також милосердя для бідних. На про-

сбу жінки і доньки Ірода велів зрубати йому голову.

Майже вся моральна наука Христа містять ся у так званій „проповіді на горі“, котра займає главу п'яту, шесту і сему у Матея. Зміст її більше-менше такий:

Жий собі, чоловіче, в тихій покорі, не дай за дочасне і матеріальне, не думай про се, чи є що їсти або одягнути ся у що, а гадай тільки про щастливість на небі. Головна річ, як дістанеш ся там лишень праведний — такий, що з німким не гніваєсь, не поглядає на гарних жінок, не женить ся в розвідку, не проклинає, не противить ся і не кляне, як його хто заважає в пику, а солодким усміхом подякує йому і попросить чашу, щоб йому заїхав ще з другого боку... Дістанеш ся до неба сей, що не ставить опору, як йому відбирають його власність і позичає радо гроші всякому, не жадаючи ні посьвідки, ні поруки, ні жадної безпеки, що гроші вернуть колись назад до нього... І піде до неба сей, що дає милостиню, молить ся і постить скрито, аби навіть миши не чули снів його молитви, аби сусід не знав, чи він їсть в п'ятницю рибу, чи сало... Небо є для таких, що тримають ся платиною економі — не сіють і не жнуть, а живуть на рахунок божого провидіння, яке вибираючи у найновішого фавориту строї водню лелю і полеву траву, тим більше дає їм про свою подобу в людській тілі... Буде в небі і такий, що не судить і не докоряє нікого, скриває знане і правду перед темною толпою, не вимовляє ніколи таких поганих слів, як „жидівська свідомість“ — воля — економічний детермінізм — рівність — еволюція — критика — соціальна революція — а є похиленою головою, не оглядаючи ся ні в ліво, ні в право, іде простям і вузьким шляхом великих ченот підданства і покорі.

Як у такий науді може християнський соціаліст добачити соціалізм — соціалізм Маркса, Вебля, Жюльєса, Дебса і десятків мільонів інших соціалістів і соціалісток — се є завжди і є новітнім чудом. Мораль, го-лошена у „проповіді на горі“ є якраз добра для підтримання всього того, з чим бореть ся соціалізм; вона цілою своєю силою пхає слабшого на поталу сильнішого, звнає до фізичного і умовного ліністства та байдужности і як-би ті „золоті“ слова „проповіді на горі“ здійснили ся в практиці, то на світ існувало би тільки два типи людської породи: пан, з нагайкою в руці і темний, бездушний, а малочисним виразом лица невольник. Та закони природи є сильніші від вигадок фантастів і ніколи не дадуть ся заступити теоріями „пророків і спасителів“.

Всі добре знаємо, що в практичній, щоденній життєвій

християн тримають ся Христосової науки лиш там, де вона є в згоді з законами природи і не противить ся простому, здоровому, поганському розумови. Народ добре розуміє, що як „не все правда, що на веселю співвають“, так і не все правда, що в церкві балакають.

(Дальше буде.)

Найбільший винахідчик Америки волить радше соціалізм як річну пенсію 100 тисяч доларів.

За найбільшого в Америці винахідчика на полі електрики уважають інженера др. Карла Штайнмеца. Він прийшов до Америки з Німеччини молодим хлопцем, тут покінчив школи і є нині електроінженером в Джеренал Електрик Ко. оф. Скенектеді, Н. Й. Побирає річної пенсії 100 тисяч доларів — і помімо сего є діяльним членом соціалістичної партії, хоть могоби кому здавати ся, що інженер, плачений високо, певно хвалить собі існуючий суспільний лад і не бажає другого.

Одна капіталістична часопись „Олбані Никербакер Прес“, принесла цікаву розмову з інженером Штайнмецом.

Газетяр питає: „Що треба робити, аби дістати 100 тисяч пенсії на рік?“

— „Треба робити річ, яких другі не можуть робити“ — відповів коротко Штайнмец.

Підчас дальшої розмови Штайнмец сказав, що він є соціаліст.

Газетяр питає його: „А якби Джеренал Електрик Ко. перейшла на власність народу, чи ви домагали би ся тоді 100 тисяч пенсії?“ Штайнмец відповів: „Що? Нащо мені требаби 100 тисяч доларів на рік? Що-я робив би з ними? Пощо мені більше грошей понад ті, яких мені треба на вигідне житє? Що за користь булаби мені а банкового konta? Тепер я щаджу гроші лиш на хвороби або на старість. А як суспільність зобов'язує ся подбати за мене, як я захорюю або постарію ся нащо мені падати? Коли суспільність забезпечить кожній дитині опіку, яку суспільність повинна дати, як суспільність забезпечить кожній особі виховане, яке її вина, як суспільність загарантує житє кожному чоловікові, як повинна, і забезпечить, похорон по смерті, як повинна, як прийде лад, який мусить прийти.“

„Але, доктор“ — питає газетяр — „чи ви вірите, що кожний охоче поносити жертви, які ви хочете понести?“ — „Нема й бесіди про якісь жертви“ — відповів інженер.

„Не буде ніяких жертв. Кожний буде мати забезпечене добре житє. Чого біль-

ше буде мін домагати ся?“ Газетяр питає дальше: „А як я, припустім, захочу автомобіля і мій сусід не охоче?“

„Пусте!“ — відповів доктор. „Нині люди купують автомобілі просто тому, що їм дає ся, що купують щось таке, чого другі купити не можуть. Се просто спосіб, як поведати ся маєтком. Як-жеж кожний буде мін мати автомобіль, ніхто не буде такими справами журити ся.“

„Так само має ся нині справа з тими річима, які ми зовемо роскошами. Возим для правіру шампан. Нині люди купують шампана, бо думають, що люди при найближшій столі не можуть його купити. Але якби кожний мав шампан, тоді люди, що нині видають по 4 долари на фляшку того вина, купували би пиво або ще скорше — пили воду. Тоді будуть цілком другі поняття багатства — не будуть бачити багатства в доларах.“

„Люди як Ракифелер, Карнегі і Морган є добрі в нинішнім ладі. Їх треба. Вони збирають великі суми грошей і дають почин новим підприємствам, новому розвою. Але як суспільність сама на себе возьме ведене і розвій підприємств, тоді таких людей висміяли би як дурних дітей, що люблять складати на купи мільйони.“

В річницю засновання товариства „Драм. Круж.ім. В. Винниченка в Вінніпегу.“

Дня 16. марта 1914 р. засновано при відділі У. О. Д. у Вінніпегу товариство під назвою „Драм. Круж.ім. В. Винниченка“. Сей Кружок почав свою працю зараз-же по заснованню його. Почато працю з слабкими силами і з малим числом членів; відтак поступно збільшалося число членів і роблено роботу, яка принесла користь як самому Кружкови так і цілій партії.

В протязі одного року відіграло наше товариство 3 драм. штуки, то є:

1. „Сто тисяч“ „Будка ч. 27“ „Амер. Робітник.“ 3 комедій „Суета“, з жар-тів „Миротворці“. Вечер-ків застави відбулось чотири. Всіх доходів з представ-лення, вечерків і вкладок було в протязі одного року \$350.54, з чого дано на сплату довгу „Роб. Нар.“ \$30. Куплено шафу і багато книжок для бібліотеки, а чого користають тепер члени і не-члени товариства. Решту, або найбільшу скіль-кість грошей видано на заплаченя галі для представ-лень і вечерків але також для сходін товариства. Готівки в касі знаходять ся тепер поверх \$20, що піде на побільшене гардероби для Кружка.

Тепер пригтовляє товари-ство штуку „Ілько Пашах“ яку відіграє з кінцем цьо-